

INLEIDING DOCENTENHANDLEIDING

Op Stap met Jet en Jan
Jong in 1910

Erfgoedproject voor groep 5 van de basisschool

Erfgoed Brabant
www.erfgoededucatiebrabant.nl

Inleiding

De doelstelling en doelgroep.

Op stap met Jet en Jan geeft kinderen uit groep 5 van de basisschool een beeld van het dagelijkse leven rond 1910 in hun woonplaats. Hierbij komen de volgende thema's aan bod: kleding, wonen, werken, huishouden, voeding, vervoer, school en spel. Deze thema's bieden ruimte aan de individuele beleving van alle leerlingen. Daarom kan het materiaal uitstekend een plek krijgen binnen intercultureel onderwijs.

Op stap met Jet en Jan sluit aan bij de kerndoelen voor geschiedenis in het basisonderwijs. Het materiaal kan een deel van de stof in veelgebruikte geschiedenis-methodes vervangen.¹

Zowel op school als in het museum zijn de kinderen zoveel mogelijk actief bezig. Op een speelse wijze oefenen zij onderzoeksvaardigheden met authentieke bronnen.

In de voorbereidings- en verwerkingslessen komen naast geschiedenis ook tekenen, meten, rekenen, stellen, lezen en spelletjes aan bod.

Het verhaal als didactisch middel.

In *Op stap met Jet en Jan* is het verhaal van Jet en Jan de rode draad. Dit verhaal verbindt de subthema's op een logische manier met elkaar, het brengt de geschiedenis tot leven en biedt kinderen de mogelijkheid om zich te identificeren met de twee hoofdpersonen.

In de voorbereidingslessen op school krijgen de leerlingen het eerste deel van het verhaal te horen. Op deze manier maken zij kennis met de familie van Jet en Jan en de dagelijkse gang van zaken bij hen thuis.

Bij het bezoek aan het museum worden verschillende aspecten uit het verhaal concreet: de leerlingen zien en gebruiken voorwerpen, die ook in het verhaal van Jet en Jan aan de orde komen.

In de verwerkingslessen op school horen de kinderen het tweede deel van het verhaal. Hierin gaan Jet en Jan naar school en vindt Jet een gulden op straat. Hoe het verhaal afloopt en wat Jet met de gulden gaat doen mogen de leerlingen zelf bedenken. Door alles wat ze tijdens het project gezien, gehoord en ervaren hebben, weten ze genoeg over het dagelijkse leven in 1910 om een mooi eind aan het verhaal te schrijven.

1

Wijzer door de tijd (2^e editie, 2006)	H1 Tijdwijzers; H6 Alles verandert
Wijzer door de tijd (1^e editie, 1997)	H3 Andere Tijden; H4 Een kijkje in de tijd; H5 de school heeft ook geschiedenis.
Tijdstip (2005)	Les 5-12
Bij de tijd (versie 3, 2004)	H5 Naar de fabriek; H6 Technieken en vrije tijd
Bij de tijd (versie 2, 1999)	H1 Spelen; H3 Werken; H5 Kleden; H6 Wonen; H9 Leren;
Een zee van tijd (nieuwe versie 2003)	H1 Bewaard verleden; H6 Oma's tijd
De Grote Reis	Hoofdstuk/thema 'Eeuw'

Opzet project & tijdsinvestering

De totale tijdsinvestering bedraagt minimaal 5 uur en 10 minuten. Door facultatieve opdrachten kan dit worden uitgebreid tot ongeveer zeven uur.

De voorbereiding op school 100 – 140 minuten

- LES 1: introductie: het eerste deel van het verhaal 20 minuten
- LES 2: geschiedenis: werken met de tijdbalk 40 minuten
- LES 3: kleding rond 1910 40 minuten

facultatief:

- LES 4: hoe woonden Jet en Jan (plattegrond van hun huis) 40 minuten

Museumbezoek

- LES 5: activiteitencircuit in het museum 90 minuten

In het museum worden de leerlingen begeleid door een educatief medewerker. De leerlingen komen in aanraking met voorwerpen uit het leven van Jet en Jan. Ze doen in groepjes onderzoek binnen een circuit van activiteiten.

De verwerking op school 120 –160 minuten

- LES 6: introductie: het tweede deel van het verhaal 20 minuten
- LES 7: rekenen: de tijdbalk en een prijslijst uit 1910 40 minuten
- LES 8: stellen: het laatste deel van het verhaal schrijven 30 minuten
- LES 9: Jet en Jan spel 30 minuten

facultatief:

- LES 10: begrijpend lezen: kinderboeken uit 1910 20-40 minuten

Wenken voor de gebruiker

Om de leerlingen optimaal van dit lesmateriaal te laten profiteren dient u als leerkracht op een aantal zaken te letten:

- De voorbereidingslessen op school zijn onmisbaar: in de museumles wordt voortgebouwd op de in deze lessen opgedane kennis.
- Voor voorbereidingsles 2 moeten de kinderen van thuis een oude familiefoto meenemen (zie de lesbeschrijving).
- In voorbereidingsles 3 maken de leerlingen een afbeelding van Jet en Jan. Deze spelen een rol in de museumles. Vergeet u niet de tekeningen mee te nemen.
- In het museum bent u als leerkracht verantwoordelijk voor de orde. Op deze manier kan de museummedewerker zich geheel op de inhoudelijke kant van de les richten.
- De kinderen werken in het museum in 6 groepjes. U dient deze groepjes al op school in te delen.
- Voor de museumles zijn, naast de docent, 6 volwassen begeleiders nodig, bijvoorbeeld (groot)ouders. U vindt op de laatste pagina een brief die u van tevoren aan de begeleiders kunt toesturen, zodat zij weten wat er van hen wordt verwacht.

De leskist/-tas/-koffer

In de leskist vindt u voorwerpen en materialen die u nodig heeft voor de voorbereidings- en verwerkingslessen op school. Dit materiaal is met zorg samengesteld en wordt door verschillende scholen na elkaar gebruikt. Ga er dus zuinig mee om. Wilt u de inhoud van de leskist controleren? Mochten er voorwerpen missen of beschadigd zijn, meldt dit dan bij teruggave aan het museum. Op deze manier kan elke school met een complete leskist werken.

Inhoud

1 docentenhandleiding

1 tijdbalk

14 foto's van de familie van Jet en Jan (in de serie van 15 ontbreekt nr 14, deze wordt door de leerlingen zelf gemaakt)

Touw en speciaal plakband (makkelijk te verwijderen) voor het bevestigen van de foto's

8 zwart-wit foto's en prenten

8 kopieën uit het Prentenboek van Tante Pau.

Jet & Jan spel:

- 5 bordspelen
- 30 pionnen
- 5 dobbelstenen
- 5 bladen met spelregels

9 werkbladen (bijlage)

In het museum krijgt u een zilveren Wilhelmina-gulden mee. Deze kunt u tegelijk met de leskist retourneren.